

Vereniging voor Dorpsbelangen

Dorpsvisie 2022 - 2027

Inleiding

In de dorpsvisie Hurdegaryp beschrijft de Vereniging voor Dorpsbelangen Hurdegaryp (VDH) haar ideeën over de toekomst van het dorp. Die visie is mede gebaseerd op de wensen van de dorpsbewoners. Het bestuur kan op verschillende wijze de mening van de dorpsbewoners over een bepaald onderwerp peilen. Denk hierbij aan een enquête, een (algemene) ledenvergadering of een oproep in Tusken Wald & Wetter. De uitkomsten worden vastgelegd in de dorpsvisie en zijn richtinggevend om zaken op korte termijn aan te pakken en te realiseren. Een visie beschrijft de ideeën, beelden, dromen en wensen.

Deze ideeën en wensen moeten worden aangepakt en uitgewerkt in de dagelijkse praktijk, wanneer de kansen zich voordoen. Op basis van onze visie maken we dan concrete invullingen en (werk)plannen. En ondertussen is de dorpsvisie richtsnoer in ons denken en in onze contacten met onze dorpsgenoten en de gemeentelijke en provinciale overheid.

Metamorfose

Deze vernieuwde Dorpsvisie verschijnt in de tijd dat Hurdegaryp haar metamorfose grotendeels heeft afgerond. In de afgelopen vijf jaar is het dorpsbeeld sterk veranderd door met name de komst van de rondweg en de spoortunnel. Maar ook kregen we er een prachtig nieuw stationsgebied en woonwijk bij. De drukke Rijksstraatweg is prachtig in een ouderwets nieuw jasje gestoken met aandacht voor de historie in de vorm van onder andere lessenaars en een kunstwerk in bloemen van ons dorpswapen. En er zijn meer positieve ontwikkelingen op komst. Zo worden er in 2022 in het stationsgebied 32 appartementen gerealiseerd en op het voormalige terrein van Wijnia komen 14 2 onder 1 kap woningen.

Demografische ontwikkeling van Hurdegaryp

De laatste decennia heeft Hurdegaryp een grote groei gekend. Door de goede bereikbaarheid via de weg en het spoor is Hurdegaryp voor de mensen die in Leeuwarden en elders werken bijzonder aantrekkelijk. Ruimte, rust, goede voorzieningen, dat alles biedt Hurdegaryp!

De laatste jaren is het aantal gepensioneerde bewoners sterk toegenomen. Ook zet de tendens zich door dat nazaten zich in het dorp willen vestigen. Werd Hurdegaryp vroeger wel eens aangeduid als "slaapdorp", nu komt het accent steeds meer te liggen op het verblijven in het dorp. Steeds meer mensen kennen elkaar en er is een bloeiend verenigingsleven ontstaan. En er is meer sociale binding, waardoor mensen minder snel verhuizen.

De voordelen van de sterke groei zorgen nog steeds voor een grote aantrekkingskracht van het dorp. We moeten dan het komende decennium ook uitgaan van een blijvende groei van Hurdegaryp. Een gevarieerd woningaanbod staat daarbij voorop, voor starters, kleinere huishoudens, gezinnen en ouderen: kortom voor iedereen die graag in Hurdegaryp wil (blijven) wonen.

De belangrijke waarden voor de komende jaren

Bij de toekomstige ontwikkelingen van Hurdegaryp behoort het behoud van de leefbaarheid altijd het uitgangspunt te zijn. Hurdegaryp is een groen dorp. Helaas zijn er weinig "lege plekken" met openbaar groen tussen de bebouwing. Aan de randen van het dorp vinden we gelukkig wel mooie plekken. Een wandeling rond de ijsbaan en dorpsstuin, langs het Hoeksterpaed of door het voedselpark zorgt voor rust en ontspanning. Bij uitbreiding of herinrichting van ons dorp moeten deze plekken in ieder geval gehandhaafd en, indien mogelijk, uitgebreid worden.

Energietransitie

Een groep burgers (onder de naam van Energiek Hurdegaryp) is begin 2020 aan de slag gegaan met het informeren van dorpsgenoten over de mogelijkheden van het zelf opwekken van duurzame energie en het besparen op het gebruik van elektriciteit en warmte. Dit heeft begin 2022 geresulteerd in aansluiting bij de bestaande energiecoöperatie Trynergie en het opzetten van een eerste beeld bij een energieneutraal dorp, en wat ervoor nodig is om daar te komen (het Mienskipsenergieplan voor Hurdegaryp, een plan op grove hoofdlijnen). Dat is heel veel, en dat zal niet in 5 jaar tijd gerealiseerd zijn. Er gaat door de werkgroep Energiek Hurdegaryp worden gewerkt aan bewustwording van handelingsperspectief bij dorpsgenoten en er wordt hulp geboden bij het treffen van maatregelen, offerte- en subsidie-aanvragen, etc. Ook worden grotere projecten opgepakt, zoals het ontwikkelen van collectieve zonnedaken op grote gebouwen en collectieve stappen in de warmtetransitie. De werkgroep Energiek Hurdegaryp, onder de vlag van Trynergie, werkt aan bekendheid, draagvlak en werft actief energieke dorpsgenoten om de activiteiten te verdiepen en te verbreden.

Wonen en verblijf

Bij de woningbouw in ons dorp moet er oog blijven voor het dorpsse karakter. We beperken graag de locatie, omvang en aard van hoogbouw en houden rekening met de balans tussen ruimte, groen en bebouwing. De openbare ruimte moet worden afgestemd op alle leeftijden. Niet alleen speelplaatsen voor het jonge kind zijn belangrijk, maar ontmoetingsplekken voor jong én oud zoals It Maskelyn en 't Stationnetje.

De vergrijzing vraagt om de bouw van levensloopbestendige woningen. Dit wordt herkend door het bureau KAW dat in opdracht van onze gemeente een analyse op de woningmarkt heeft uitgevoerd. De voormalige locatie van het Tjalling Koopmans College lijkt hiervoor de uitgelezen plek. Het is dichtbij belangrijke voorzieningen van het dorp. Zo kan er optimaal worden geprofiteerd van de functie van It Maskelyn. Mogelijkheden om te ontspannen, inspannen en gezellig samen te zijn, zijn de beste ingrediënten om eenzaamheid te voorkomen. Ook de bouw van kangoeroewoningen, waar op één locatie woonruimte aan verschillende generaties wordt geboden, kan gestimuleerd worden. Starters op de woningmarkt verdienen ook bijzondere aandacht. Gezien de enorme krapte is het voor velen inmiddels onmogelijk om een geschikte koop- of huurwoning te vinden. In de contacten met de gemeente en provincie heeft VDH aandacht voor dit probleem. We laten ons hierbij adviseren en informeren door onder andere de makelaarsvereniging. Deze beschikken over een schat aan informatie dit gebied.

Hurdegaryp kent ook een aantal plekken die aan vernieuwing toe zijn. We vinden het belangrijk om hier oog voor te houden. Onze dorpsgenoot Teake Zijlstra beschreef deze plekken al in zijn beschouwing *'Hurdegaryp Van Groei naar Bloei'*. Samen met onder andere de gemeente willen we kijken naar de mogelijkheden voor groot onderhoud, mogelijke vernieuwing of herinrichting. Denk hierbij aan de kleinere huurwoningen aan de Gaelekamp, leegstaande woningen aan de Reitsmawei, het pand van de voormalige Rabobank.

Infrastructuur en (verkeers)veiligheid

We beschouwen het dorp als verblijfsgebied en daar heeft de auto een ondergeschikte rol t.o.v. de voetganger en fiets. De Rijksstraatweg sluit hier met haar nieuwe uitstraling en maximum snelheid van 30 km p/u duidelijk op aan. De Wester- en Easter Omwei zouden op vergelijkbare manier uitgevoerd kunnen worden, waarmee zowel de uitstraling als ook de verkeersveiligheid verbetert.

Hurdegaryp is zeer goed bereikbaar met openbaar vervoer. Dit willen we behouden. We moeten voorkomen dat het openbaar vervoer met de komst van de Centrale As om ons dorp heen gaat. Daarmee wordt de bereikbaarheid aangetast.

Qua verkeersveiligheid zijn er aantal belangrijke aandachtspunten. Ten eerste wordt de maximumsnelheid op de Wester- en Easter Omwei, Burgemeester Drijberweg, Rijksstraatweg en Ottemaweg met grote regelmaat (fors) overschreden. Het is van belang dat we hier als dorpsgenoten goed op letten en ook elkaar aanspreken als dat nodig is. We willen onderzoeken of één maximumsnelheid van 30 km p/u in het dorp bijdraagt aan de verbetering van de verkeersveiligheid.

Ten tweede zijn er specifieke punten waar de verkeersveiligheid een aandachtspunt is. Voorbeelden hiervan zijn de kruising bij het station en het ontbreken van een wandel en/of fietspad langs de Zomerweg naar Hurdegaryp. Een los fietspad naast de Zomerweg tussen Tytsjerk en Hurdegaryp zoals deze ook is uitgevoerd naar Burgum is een wens van beide dorpen.

Tot slot hebben we aandacht voor het tekort aan parkeerplaatsen op specifieke plaatsen in het dorp. Met de gemeente kijken we of hier verbetering mogelijk is.

Recreatie, ontspanning en ontmoeting

Met de komst van het thuiswerken is het steeds belangrijker dat we in eigen dorp gemakkelijk onze ontspanning, rust en inspiratie kunnen vinden. De afgelopen tijd zijn hier prachtige nieuwe voorzieningen voor opgeleverd. Zo kregen we ten noorden van het station een voedselpark en kwam er langs de Rietlandsvaart een fietspad naar de Slachtedijk. Bij de herinrichting van de Rijksstraatweg kwam er ook een mooi nieuw wandelpad en een kleine waterpartij ter hoogte van het Eibertsnest. De waterpartij staat bij flinke vorst garant voor ijspret voor onze jongste inwoners. Naast deze nieuwe ontwikkelingen hebben de paden en bruggen van de Koopmansbosjes een flinke onderhoudsbeurt gekregen. Net buiten het dorp zorgen de ontwikkelingen rond de Hurdegarypsterwarren voor goede mogelijkheden voor recreatie, ontspanning en ontmoeting.

Naast deze tevredenheid is er ook ruimte voor kansen. Een wandel en/of fietspad langs de Zomerweg naar Tytsjerk staat al jaren op onze lijst. Dit komt de veiligheid van de wandelaar en fietser op dit traject ook ten goede. Op dit onderwerp werken wij samen met de Vereniging voor Dorpsbelangen van Tytsjerk. Ook aan de andere kant van het dorp liggen mogelijkheden om langs het spoor en de voormalige zandwinput een aansluiting te maken voor wandelaars en fietsers tussen Hurdegaryp en Tytsjerk. Dit sluit goed aan op de recente uitbreiding van De Krite in Tytsjerk.

Met de komst van de nieuwe sluis aan de Slachtedyk is de vaarroute naar het Butenfjild gereed. Toeristen die een tussenstop willen maken, zijn uiteraard van harte welkom om van de horeca- en winkelfaciliteiten van Hurdegaryp gebruik te maken. Samen met de Stichting Wetterwalden gaan we onderzoeken welke mogelijkheden hiervoor zijn.

Hotel-Restaurant Van der Valk trekt al decennia lang vele toeristen naar Hurdegaryp. Vanuit hier maken ze vele tripjes in de buurt. Met de komst van de 11lessenaars zien wij mogelijkheden om deze mensen ook te laten zien wat Hurdegaryp te bieden heeft. Samen met Stichting Regiomarketing Toerisme van Noordoost Friesland willen we een wandelroute ontwikkelen langs deze lessenaars. Naast de toegevoegde waarde voor de toeristen is de route ook interessant voor Hurdegarypers.

Gemeenschapskracht

We kunnen er niet omheen. Onze samenleving is de laatste decennia individualistischer geworden. Wanneer we niet geheel zelfredzaam zijn, leunen we vaak op de professionele zorg- en hulpverlening. Dit is niet langer houdbaar. Met name in de ouderenzorg zijn nu al nijpende tekorten. Deze worden versterkt door de vergrijzing die in 2040 naar verwachting zijn hoogtepunt bereikt.

We weten uit verschillende onderzoeken dat veel mensen om een niet medische reden een zorgverlener bezoeken. Een belangrijke oorzaak hiervan is eenzaamheid. Uit cijfers van de GGD gezondheidsmonitor blijkt dat bijna 40% van onze inwoners van 18 jaar of ouder zich wel eens eenzaam voelt. Het is ons ultieme doel om een bijdrage te leveren aan de verbetering van het sociaal en emotioneel welbevinden van onze dorpsgenoten. Ons credo is: *'een onsje welzijn weegt meer dan een kilo zorg!'* Met de aanwezigheid van een bloeiend verenigingsleven, vele vrijwilligers en een prachtig MFC (*'huis van het dorp'*) zijn er al belangrijke ingrediënten aanwezig om ons doel te bereiken. Zoals al eerder gezegd, mensen brengen steeds meer van hun tijd in Hurdegaryp zelf door. Zodoende kan er in Hurdegaryp meer worden georganiseerd op sociaal cultureel gebied en moet het verenigingsleven (sport en recreatie) op peil blijven en moeten de voorzieningen daarop worden aangepast. Wellicht kan een clustering van voorzieningen en samenwerking tussen verenigingen bekeken worden.

It Maskelyn speelt hier een centrale rol. Het is ons huis van het dorp. Met het verdwijnen van onze bibliotheekvestiging heeft It Maskelyn hierin een rol gekregen voor alle inwoners van 12 jaar en ouder van Hurdegaryp en omliggende dorpen. Voor de kinderen van de basisschool zijn er gelukkig goede faciliteiten in school aanwezig. De functie van dBieb die It Maskelyn heeft overgenomen, moet letterlijk en figuurlijk een meer centrale rol krijgen. Hier maken we al langere tijd werk van en daar gaan we de komende tijd mee door.

Economische activiteit

Hurdegaryp is uitdrukkelijk een centrumdorp in de gemeente Tytsjerksteradiel. Bij de economische ontwikkelingen van het dorp dienen reeds aanwezige ondernemers voorrang te hebben boven het aantrekken van bedrijven van buiten Hurdegaryp. Kleinschalige bedrijven, op dorpsmaat en passend bij het karakter van het dorp (dus vooral dienstverlenende ondernemingen) hebben de voorkeur. Aantasting van het groene karakter van het dorp en haar omgeving ten gunste van de economische ontwikkelingen is ongewenst. Bij de plannen op het gebied van nieuw te bouwen woningen is het van belang om de behoeften van de ondernemers van ons dorp mee te nemen. Zo kunnen we ons voorstellen dat er dienstverlenende bedrijven zijn die zich graag aan de rand van het dorp vestigen met een woon- werklocatie. Mogelijkheden hiervoor kunnen op dat moment worden onderzocht.

Het winkelcentrum heeft een positieve invloed op het winkelen in het eigen dorp. Het centrum biedt zoveel kwaliteit dat jong en oud in het eigen dorp kunnen blijven winkelen. Het is dan ook van het grootste belang dat het winkelaanbod op peil blijft. Zorgen daarover zijn er wel, maar er zijn ook uitbreidingsmogelijkheden. Uiteraard is het belangrijk dat panden in het winkelcentrum niet lang leegstaan. We zijn altijd bereid om mee te denken over een (tijdelijke) invulling in het geval van leegstand.

Tenslotte

Het is ook al in de inleiding opgemerkt, de dorpsvisie beschrijft de ideeën en dromen over ons dorp. Het gaat daarbij soms om ideeën die misschien nooit worden gerealiseerd. Maar zeker weten, dat doen we niet. Daarom blijft de Vereniging voor Dorpsbelangen dromen en beschrijft zij haar visie zo nodig los van de werkelijkheid. Bij actuele plannen gebruiken we deze "Dorpsvisie" als richtsnoer.